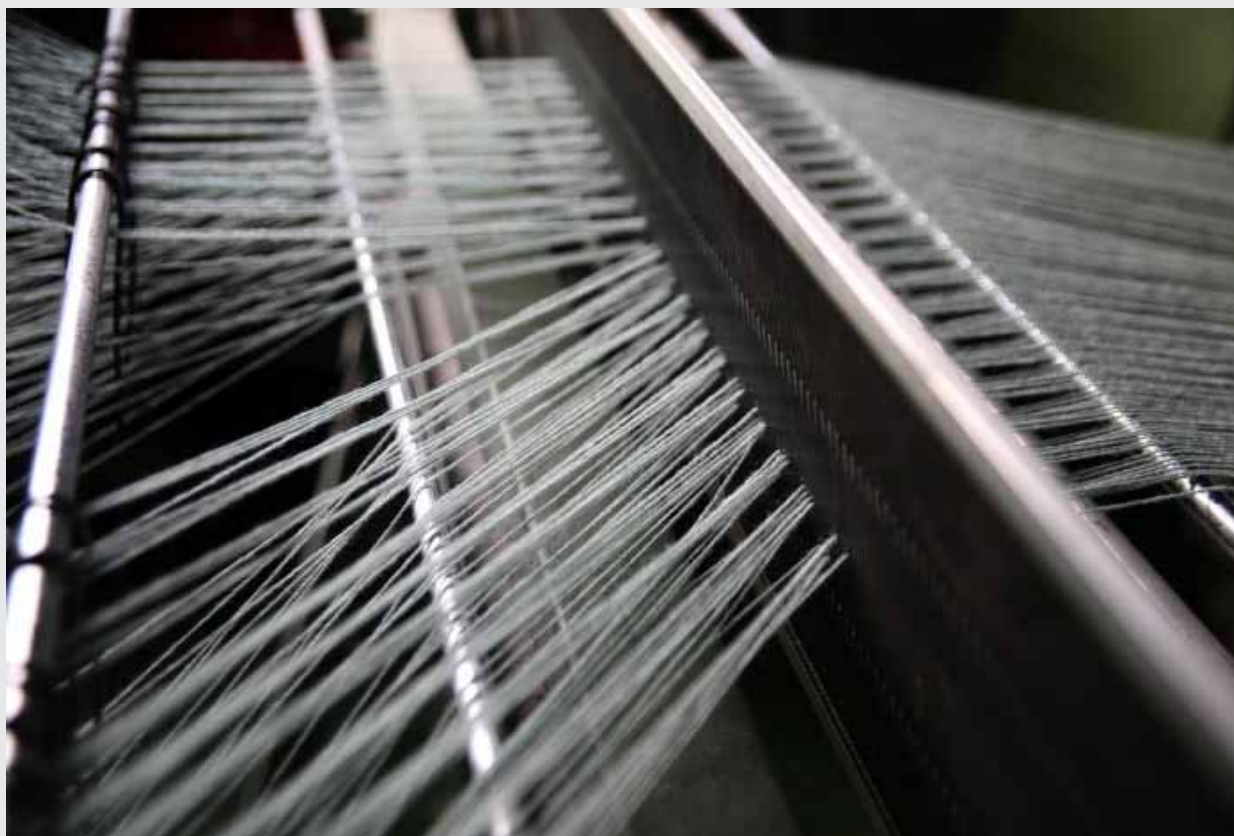

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tkacz (731809)

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tkacz
(731809)

Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tkacz (731809)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [757]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/w%C4%85tek-tkactwo-dow%C3%B3d-fabryka-w%C5%82%C3%B3kno-2634182> [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD.....	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	7
2.7. Zawody pokrewne.....	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wytwarzanie wyrobów tkackich.....	9
3.3. Kompetencje społeczne	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisem poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	12
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze).....	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe).....	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Tkacz 731809

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pracownik tkalni.
- Włókiennik.
- Operator krosna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7318 Handicraft workers in textile, leather and related materials.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011-2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia.
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Monika Jagiełło – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Jarosław Kaczmarek – Przedsiębiorstwo Włókiennicze „Cejax” Janusz Kozłowski, Pabianice.
- Zuzanna Markiewicz – Zuzanna Markiewicz Design, Pabianice.
- Agnieszka Skowrońska – PBS Sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS Sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marcin Barbórski – Politechnika Łódzka, Łódź.
- Andrzej Sapieja – Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich, Żyrardów.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Stanisław Chudoń – ZPPM Lewiatan, Warszawa.
- Małgorzata Przybyłek – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Tkacz wytwarza tkaniny za pomocą krosien tkackich. Jest zawodem o charakterze produkcyjnym, polegającym na przetwarzaniu przędzy¹⁶ w różnorodne tkane wyroby włókiennicze¹⁸.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Celem pracy **tkacza** jest przetwarzanie przędzy w różnorodne tkaniny. Podczas tego procesu tkacz sprawdza zgodność parametrów półproduktów¹⁴ oraz wytwarzanego wyrobu z dokumentacją technologiczną¹, obserwuje pracę i stan techniczny obsługiwanych maszyn, by wyprodukować wysokiej jakości tkaniny.

Sposoby wykonywania pracy

Tkacz pracuje w następujący sposób:

- wymienia nawoje wątkowe,
- likwiduje zrywy osnowy i wątku¹⁹,
- zapobiega powstawaniu i likwiduje błędy,
- reguluje urządzenia prowadzących nitki,
- włącza i wyłącza krosna,
- wkłada znaki kończących zmianę,
- sprawdza parametry procesu produkcyjnego z dokumentacją techniczno-technologiczną,
- obsługuje maszyny oddziału przygotowawczego¹²,
- kontroluje parametry produkowanego wyrobu tkackiego,
- dokumentuje wykonaną produkcję,
- segreguje odpady produkcyjne¹³.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejscem pracy **tkacza** są pomieszczenia produkcyjne tkalni, w których znajdują się różne typy i rodzaje krosien. Jest to praca wykonywana głównie na stojąco.

Stan techniczny i wielkość budynków oraz specyfika procesów produkcyjnych wpływają na warunki pracy i w niektórych przypadkach mogą powodować pewne uciążliwości. W halach produkcyjnych może występować zapylenie (np. podczas procesów przędzalniczych, tkania), hałas, wysoka wilgotność i temperatura.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Tkacz w swojej działalności zawodowej wykorzystuje różnego rodzaju maszyny. Mogą to być:

- krosna pneumatyczne⁸,
- krosna hydrauliczne⁷,
- krosna papierowe⁹,
- krosna chwytkowe⁵,
- krosna czótenkowe⁶,
- krosna pasmanteryjne¹⁰.

Tkacz posługuje się narzędziami tj.:

- płaskownik do przetykania nitek¹⁵ (tzw. haczyk),
- nożyczki,
- lupa tkacka¹¹,
- śrubokręt,
- klucze płaskie,
- klucze imbusowe.

Organizacja pracy

Tkacz w zależności od miejsca pracy i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie może pracować indywidualnie lub zespołowo (wtedy jego praca jest nadzorowana). Osoby w tym zawodzie, w zależności od wielkości i specyfiki przedsiębiorstwa, mogą pracować w systemie jednozmianowym lub wielozmianowym, w różnych godzinach pracy. Pracę charakteryzują stałe czynności, jednak ze względu na zmienność wytwarzanego asortymentu i surowca odpowiednio zmieniane są parametry procesu technologicznego.

WAŻNE:

Szczególnie ważne w pracy tkacza jest planowanie i organizowanie procesów technologicznych zgodnie z zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii, przeciwpożarowymi i ochrony środowiska, zgodnie z wymogami BHP określonymi w przepisach zakładów tekstylnych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Zagrożenia dla zdrowia w zawodzie **tkacza** związane są z czynnikami środowiska pracy, takimi jak:

- hałas,
- zapylenie,
- kontakt z alergenami,
- wibracje,
- ruchome, obracające się elementy maszyn.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **tkacz** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk i palców;
- szybki refleks;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia techniczne,
- zdolność podejmowania szybkich decyzji,
- podzielność uwagi,
- zdolność koncentracji podzielność uwagi;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- dbałość o czystość i porządek,
- gotowość do współdziałania.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Wykonywanie zawodu **tkacza** wymaga dobrego wzroku. Niezbędna jest sprawność fizyczna pozwalająca na wielogodzinne pozostawanie w pozycji stojącej.

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są dysfunkcje kończyn górnych i dolnych oraz wady wzroku niedające się skorygować.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **tkacz** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodzie pokrewnym operator maszyn w przemyśle włókienniczym lub ukończenie kursu kwalifikacyjnego (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji AU.07 Wytwarzanie i wykończanie wyrobów włókienniczych, przewidzianej dla zawodu operator maszyn w przemyśle włókienniczym.

Możliwe jest również ukończenie rzemieślniczego przygotowania zawodowego umożliwiającego zdobycie tytułów czeladnika i mistrza w zawodzie tkacz.

Pracę w zawodzie tkacz może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie pracy.

W zawodzie mogą pracować także osoby z wykształceniem średnim technicznym, posiadające kwalifikacje w zawodzie technik włókiennik.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **tkacz** nie są wymagane tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia zawodowe, jednak pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby legitymujące się:

- dyplomem potwierdzającym kwalifikację AU.07 Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym operator maszyn w przemyśle włókienniczym, uzyskanym po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- świadectwem czeladniczym i dyplomem mistrzowskim w zawodzie tkacz, nadawanym w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po zdaniu egzaminu czeladniczego² oraz mistrzowskiego³ organizowanego przez Ośrodki Szkolenia Rzemiosła – Izby Rzemieślnicze,
- posiadaniem udokumentowanego doświadczenia zawodowego w przemyśle włókienniczym, potwierdzającego umiejętności praktyczne w zakresie obsługi maszyn i narzędzi do wykończania wyrobów włókienniczych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzenie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Osoba wykonująca zawód **tkacz** może:

- rozpocząć pracę na stanowisku pomocnika tkacza,
- po stosownym przyuczeniu i ocenie zdolności do samodzielnej pracy, awansować na stanowisko tkacza zmianowego, następnie na stanowisko tkacza przeróbkowego – specjalizującego się w szybkiej zmianie asortymentowej na danym krośnie,
- w miarę nabywania doświadczenia, umiejętności i wiedzy awansować na wyższe stanowiska w hierarchii przedsiębiorstwa: brygadzystę oraz kierownika liniowego,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie przez stowarzyszenia i inne organizacje branżowe, przez producentów maszyn i wyrobów włókienniczych lub w wyspecjalizowanych ośrodkach szkoleniowych,

- posiadając wykształcenie średnie i zdany egzamin maturalny, dalej kształcić się na studiach wyższych lub podyplomowych na kierunkach związanych z włókiennictwem, przemysłem mody i wzornictwem.

Dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia w zawodzie pokrewnym operator maszyn w przemyśle włókienniczym istnieje możliwość rozwoju zawodowego w ramach kształcenia w branżowej szkole II stopnia oraz w technikum w zawodzie pokrewnym technik włókiennik, z wyodrębnioną kwalifikacją AU.44 Nadzorowanie procesów wytwarzania i wykańczania wyrobów włókienniczych.

Osoby dorosłe mają możliwość kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji AU.07 Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych oraz AU.44 Nadzorowanie procesów wytwarzania i wykańczania wyrobów włókienniczych.

Ucząc się w systemie rzemiosła, po zdobyciu tytułu czeladnika w zawodzie tkacz, pracownik może – po spełnieniu warunków formalnych – zdać egzamin na tytuł mistrza w zawodzie tkacz, przed komisją powołaną przez Ośrodek Szkolenia Rzemiosła – Izbę Rzemieślniczą.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Potwierdzenie kompetencji w zawodzie **tkacz** oferuje system rzemieślniczego przygotowania zawodowego, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie tkacz. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Możliwe jest potwierdzenie kompetencji przydatnych dla tego zawodu przez przystąpienie do egzaminu przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną, potwierdzającego kwalifikację AU.07 Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych, właściwą dla zawodu pokrewnego operator maszyn w przemyśle włókienniczym.

Więcej informacji można uzyskać w Rejestrze Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **tkacz** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Przędzacz	731805
Przygotowywacz włókna	731806
Rękodzielnik wyrobów włókienniczych ⁵	731808
Operator maszyn do przygotowania włókien	815101
Operator przewijarek i skręcarek nitok	815103
Operator maszyn dziewiarskich	815201
Operator maszyn w przemyśle włókienniczym ⁵	815204
Operator maszyn wykańczalniczych wyrobów włókienniczych	815401

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **tkacz** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Sprawdzanie parametrów procesu produkcyjnego z dokumentacją techniczno-technologiczną.
- Z2 Obsługiwanie maszyn tkackich.
- Z3 Zapobieganie powstawaniu i likwidowanie błędów tkackich.
- Z4 Kontrolowanie parametrów jakości produkowanego wyrobu.
- Z5 Dokumentowanie procesu produkcji.
- Z6 Segregowanie odpadów produkcyjnych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wytwarzanie wyrobów tkackich

Kompetencja zawodowa Kz1: Wytwarzanie wyrobów tkackich obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Sprawdzanie parametrów procesu produkcyjnego z dokumentacją techniczno-technologiczną	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe zasady i procesy związane z przygotowaniem surowca do tkania; • Podstawy nazewnictwa oraz materiałoznawstwa włókienniczego; • Zasady tworzenia <u>kart techniczno-technologicznych</u>⁴ wyrobów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Określać parametry budowy oraz właściwości użytkowe i przetwórcze surowców; • Rozróżniać rodzaje surowców włókienniczych; • Posługiwać się dokumentacją techniczno-technologiczną wyrobów.

Z2 Obsługiwanie maszyn tkackich	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Podstawy budowy tkanin; • Dokumentację techniczno-technologiczną wyrobów tkackich; • Zasady działania i obsługi maszyn tkackich; • Rodzaje węzłów tkackich; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii oraz ochrony środowiska w zakresie organizacji stanowiska pracy; • Pojęcia związane z BHP, ochroną ppoż., ochroną środowiska i ergonomią; • Zasady udzielenia pierwszej pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżniać parametry budowy tkanin; • Czytać rysunki splotów tkackich; • Czytać dokumentację techniczno-technologiczną produkowanego wyrobu; • Obsługiwać maszyny tkackie zgodnie z instrukcją wraz z odczytem wskazań paneli sterujących oraz urządzeń kontrolnych; • Rozróżniać rodzaje przędzy stosowanych do wytwarzania tkanin oraz ich parametry; • Wiązać węzły tkackie; • Zakładać <u>przędzę osnowową</u>¹⁷, zdejmować wytworzony wyrób włókienniczy z maszyn; • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie organizacji stanowiska pracy; • Rozróżnić pojęcia związane z BHP, ochroną ppoż., ochroną środowiska i ergonomią; • Rozróżnić zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska; • Przewidywać zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka związane z wykonywanym zadaniem zawodowym;

	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielić pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy.
--	---

Z3 Zapobieganie powstawaniu i likwidowanie błędów tkackich

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje błędów występujących w procesach przygotowawczych do tkania; • Rodzaje błędów występujących w wyrobach tkackich; • Przyczyny powstawania i sposoby likwidowania błędów tkackich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikować przyczyny powstawania błędów i zrywów przędzy na etapach przygotowawczych; • Usuwać błędy na etapach przygotowawczych do tkania; • Rozpoznawać nieprawidłowości przebiegu procesu technologicznego oraz przyczyny powstawania błędów tkania; • Likwidować błędy w wytwarzanych wyrobach tkackich.

Z4 Kontrolowanie parametrów jakości produkowanego wyrobu

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Procedury i zasady oceny jakościowej wytwarzanych wyrobów tkackich; • Dokumentację projektową wyrobów tkackich; • Klasyfikację i charakterystykę błędów tkackich produkowanego wyrobu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzić bieżącą kontrolę jakości wytwarzanego wyrobu na podstawie karty technologicznej; • Oznaczać błędy tkackie produkowanego wyrobu; • Wykonywać tkaninę zgodnie z projektem.

Z5 Dokumentowanie procesu produkcji

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady tworzenia dokumentacji na potrzeby produkcji; • Dokumentację planowania i ewidencji produkcji; • Procedury obiegu dokumentów produkcyjnych w firmie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywać dokumentację produkcyjną; • Wypełniać dokumenty dotyczące rozliczenia wykonanej produkcji; • Nadzorować obieg dokumentów.

Z6 Segregowanie odpadów produkcyjnych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Procedury i zasady segregowania odpadów produkcyjnych powstających podczas procesów przygotowawczych do tkania; • Procedury i zasady segregowania odpadów produkcyjnych powstających przy produkcji wyrobów tkackich; • Zasady gospodarowania odpadami produkcyjnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżniać i segregować odpady produkcyjne powstałe podczas procesów przygotowawczych do tkania; • Rozróżniać i segregować odpady produkcyjne powstałe przy produkcji wyrobów tkackich; • Redukować ilości powstałych odpadów produkcyjnych.

3.3. Kompetencje społeczne

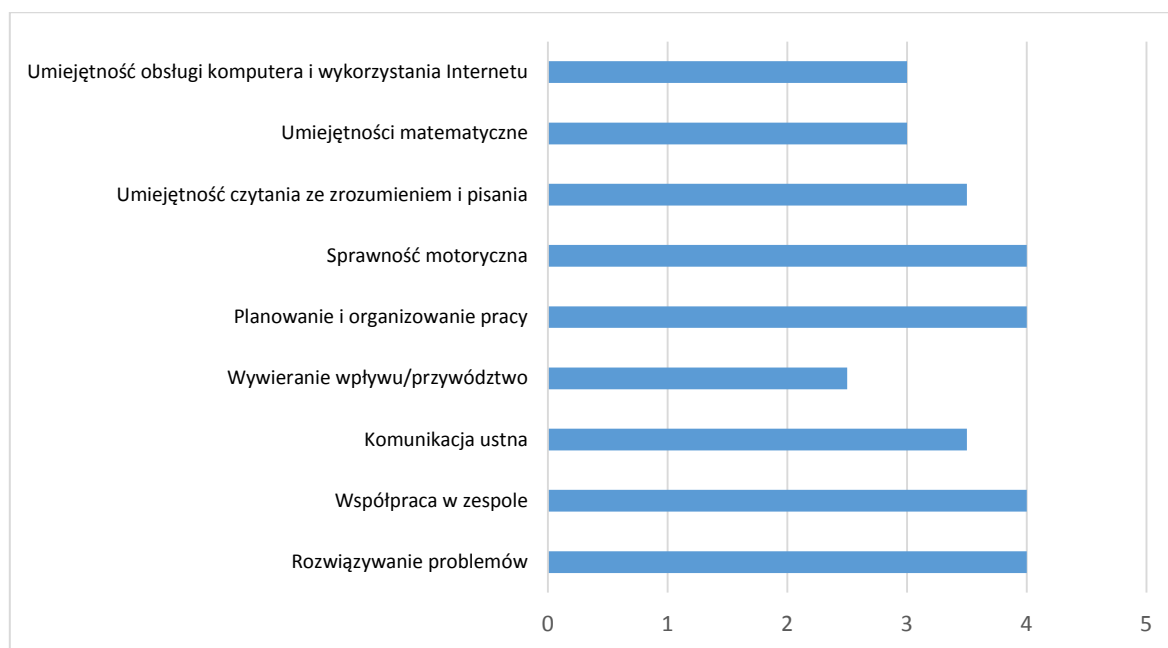
Pracownik w zawodzie **tkacz** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację zadań zawodowych związanych z wytwarzaniem wyrobów tkackich.
- Wykonywania samodzielnej pracy oraz podejmowania współdziałania podczas realizacji zadań.
- Dokonywania oceny swoich działań w ramach pracy zespołowej i ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki.
- Dokonywania racjonalnej oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Doskonalenia własnych kompetencji zawodowych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Przestrzegania tajemnicy zawodowej.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **tkacz**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **tkacz**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisem poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **tkacz** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Zatrudnienie w zawodzie **tkacz** oferują:

- tkalnie bawełny, wełny, włókien sztucznych,
- fabryki dywanów lub innych tekstyliów,
- zakłady pasmanteryjne,
- zakłady materiałów opatrunkowych,
- zakłady przemysłu bawełnianego,
- zakłady tkanin technicznych.

Tkacz może podjąć pracę na różnych stanowiskach:

- pomocnika tkacza (stanowisko niesamodzielne, zazwyczaj będące etapem przyuczenia do zawodu),
- tkacza zmianowego (stanowisko samodzielne, wymagające podjęcia odpowiedzialności i umiejętności nadzorowania całego procesu technologicznego),
- tkacza przeróbkowego (stanowisko charakteryzujące się umiejętnością szybkiej zmiany asortymentowej na danym krośnie).

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-observatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.observatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce do pracy w zawodzie **tkacz** można się przygotować poprzez:

- ukończenie branżowej szkoły I stopnia w zawodzie pokrewnym operator maszyn w przemyśle włókienniczym i uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w tym zawodzie, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji AU.07 Wytwarzanie i wykańczanie wyrobów włókienniczych, wyodrębnionej w zawodzie operator maszyn w przemyśle włókienniczym, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie tkacz, nadawanych w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Ośrodki Szkolenia Rzemiosła – Izby Rzemieślnicze.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcenia i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, również w trybie eksternistycznym.

Szkolenie

Tkacz może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach organizowanych przez:

- placówki kształcenia zawodowego – publiczne i niepubliczne,
- Izby Rzemieślnicze,
- prywatne firmy edukacyjne,
- zakłady doskonalenia zawodowego,
- stowarzyszenia i organizacje branżowe,
- producentów maszyn włókienniczych,

- warsztaty tkackie i przedsiębiorstwa specjalizujące się w przemyśle włókienniczym, odzieżowym i modowym (szkolenia głównie na potrzeby swoich pracowników i kandydatów do pracy).

Przykładowo szkolenia mogą dotyczyć:

- materiałoznawstwa,
- technologii tkactwa,
- obsługi maszyn tkackich.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **tkacz** jest zróżnicowane i mieści się zazwyczaj w przedziale od 2100 do 6000 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń:

- w przypadku stanowisk o niższym poziomie wymagań (np. pomocnik tkacza) nie przekracza często 3000 zł brutto miesięcznie,
- na stanowiskach wymagających wyższych kompetencji (np. mistrz tkacki) oraz znacznego doświadczenia kształtuje się w przedziale 4000-6000 zł brutto miesięcznie.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód tkacz uzależniony jest m.in. od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- wielkości zakładu,
- posiadanej wiedzy zawodowej,
- stażu pracownika,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- koniunktury na rynku.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczepiach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **tkacz** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- słabo słyszających, głuchych i głuchoniemych (03-L), pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy np. pod kątem możliwości percepcji sygnałów alarmowych,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- cierpiących na choroby układu pokarmowego (08-T), pod warunkiem dostosowania wyposażenia w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych,
- z chorobami układu moczowo-płciowego (09-M), pod warunkiem dostosowania wyposażenia w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Frontczak I., Wnuk J.: Cz. II Tkactwo. WSiP, Warszawa 1978.
- Idryjan-Pajor J.: Materiałoznawstwo odzieżowe. Stowarzyszenie Oświatowców Polskich, Toruń 2016.
- Jabłoński W., Jackowski T.: Nowoczesne systemy przędzenia. Wydawnictwo BIT, Bielsko-Biała, 2001.
- Jackowski A.: Polska sztuka ludowa. PWN, Warszawa 2007.
- Lewiński J., Suszek, J. H., Zawadzki J.: Cz. I. Tkactwo. WSiP, Warszawa 1977.
- Michałowska M.: Leksykon Włókiennictwa, Surowce i barwniki. Narzędzia i maszyny. Techniki i technologie. Wyroby i dziedziny. Krajowy Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa 2006.
- Nycz, E., Owczarż R., Średnicka L.: Budowa tkanin. WSiP, Warszawa 1990.
- Pośniak M., Dobrzyńska E.: Zagrożenia chemiczne w zakładach tekstylno-odzieżowych. Wydawnictwo CIOP-PIB, Warszawa 2010.
- Przegląd włókienniczy – Włókno Odzież Skóra, miesięcznik. Wydawnictwo SIGMA-NOT, Warszawa.

- Spektrum – Czasopismo branży odzieżowej, miesięcznik. Wydawnictwo Elamed, E. i R. Cholewa Spółka jawna, Katowice.
- Szosland J.: Podstawy budowy i technologii tkanin. WNT, Warszawa 1972.
- Szosland J.: Struktury tkane. Polska Akademia Nauk Oddział Łódź, Łódź 2007.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl/>
- Informatory o egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe: <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>
- Międzynarodowa Karta Charakterystyki Zagrożeń Zawodowych – Tkacz. <http://archiwum.ciop.pl/10911.html>
- Ogólnopolski miesięcznik naukowo-techniczny „Przegląd Włókienniczy – Włókno Odzież Skóra”: <http://www.przegląd-wlokienniczy.pl/>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Wykaz standardów egzaminacyjnych Związku Rzemiosła Polskiego: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>
- Zagrozenia zawodowe w zawodzie tkacz: <http://archiwum.ciop.pl/10911.html>
- Związek Rzemiosła Polskiego. Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.

Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

INFORMACJA O ZAWODZIE – Tkacz 731809

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dokumentacja technologiczna	Zbiór dokumentów określających proces technologiczny produkowanego wyrobu. Występuje w postaci opisów technicznych, rysunków technicznych, obliczeń i wymagań jakościowych.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://proces technologiczny.com.pl/dokumentacja-technologiczna [dostęp: 31.10.2018]
2.	Egzamin czeladniczy	Egzamin potwierdzający zakończenie nauki zawodu (u pracodawcy) składany przed komisją egzaminacyjną izby rzemieślniczej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2017000089/O/D20170089.pdf [dostęp: 31.10.2018]
3	Egzamin mistrzowski	Egzamin potwierdzający doświadczenie zawodowe po ukończeniu edukacji w zawodzie składany przed komisją egzaminacyjną Izby Rzemieślniczej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2017000089/O/D20170089.pdf [dostęp: 31.10.2018]
4.	Karta techniczno-technologiczna	Zbiór najważniejszych informacji na temat tkaniny, zawierający główne parametry przędzy osnowowej i przędzy wątkowej, splotu itp.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Szosland J.: Podstawy budowy i technologii tkanin. WNT, Warszawa 1972.
5.	Krosna chwytkowe	Rodzaj krosna tkackiego, w którym przenośnikami są niewielkie metalowe chwytki przemiennie pracujące na jednym krośnie. Pojedynczy chwytak przenosi koniec nitki wątku, z lewej strony tkaniny na prawą, następnie jest przenoszony przez transporter na lewą stronę a w tym czasie cykl powtarza się z innymi chwytkami. Wątek jest wprowadzany tylko z jednej strony, po czym jest obcinany, a końce wątku są zaplatane przez specjalny aparat krajkowy.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
6.	Krosna czótenkowe	Rodzaj krosna tkackiego, w którym czótenko jest magazynem i przenośnikiem wątku. Wątek odwijany z nawoju wewnątrz czótenka, wprowadzany jest na przemian raz z jednej, raz z drugiej strony tkaniny.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977

7.	Krosna hydrauliczne	Rodzaj krosna tkackiego, w którym przenośnikiem jest sprężone powietrze i woda. Jest to krosno o bardzo podobnej konstrukcji do krosna pneumatycznego. Stosowane do produkcji tkanin z surowców syntetycznych.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
8.	Krosna pneumatyczne	Rodzaj krosna tkackiego, w którym przenośnikiem jest sprężone powietrze. Wątek jest odwijany z nawoju krzyżowego i wdmuchiwany do przesmyku przez odpowiednią dyszę. Brzegi tkaniny są specjalnie splatane w celu ich wzmocnienia.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
9.	Krosna rapierowe	Rodzaj krosna tkackiego, w którym przenośnikami są rapiery wprowadzane do przesmyku z obydwu stron tkaniny. Brzegi tkaniny muszą być odpowiednio splatane w celu ich wzmocnienia.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
10.	Krosno pasmanteryjne	Jest to krosno służące do produkcji tkanych taśm do szerokości 0,6m.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
11.	Lupa tkacka	Przyrząd służący do liczenia nitek przędzy w tkaninie. Pole widzenia obejmuje 1 cm ² wycięty w podstawie.	http://www.gutenberg.czyz.org/word,78274 , [dostęp: 31.10.2018]
12.	Oddział przygotowawczy	Procesy pośrednie pomiędzy przędzeniem i tkaniem właściwym. Zadaniem oddziału przygotowawczego jest, jak nazwa wskazuje przygotowanie przędzy otrzymanej na przędzalni do dalszych procesów technologicznych, czyli tkania właściwego i wykończenia tkaniny. Podstawowymi procesami w oddziale przygotowawczym są operacje: -przewijanie przędzy z nawojów przędzalniczych na stożkowo krzyżowe; -snucie; -cewienie wątku; -nitkowanie przędzy.	http://www.bsp.bielsko.pl/poprzednia/publikacje/wlokiennik.htm [dostęp: 31.10.2018]
13.	Odpady produkcyjne	Produkt uboczny w procesie przemysłowym, dla którego nie wskazano sposobu wykorzystania.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.codozasady.pl/pozostalosci-z-procesow-produkcji-kiedy-uznajemy-je-za-odpad/ [dostęp: 31.10.2018]
14.	Parametry półproduktów	Wielkości charakterystyczne przędzy osnowowej i przędzy wątkowe, takie jak: – grubość przędzy i równomierność grubości; – wytrzymałość na rozciąganie i równomierność wytrzymałości; – wydłużenie przy rozciąganiu; – liczba, kierunku równomierność skrętu; – stopień zanieczyszczenia.	Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
15.	Płaskownik do przetykania nitek	Przyrząd pomagający wprowadzanie nitek osnowy do lamelek, strun nicielnicowych oraz płoch.	Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977

16.	Przędza	Wyrób włókienniczy o strukturze walcowatej, ciągłej, powstający przez skręcenie pasma włókien w procesie przędzenia.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
17.	Przędza osnowowa	Przędza wykorzystywana do snucia odpowiadająca określonym warunkom technicznym.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
18.	Wyroby włókiennicze	Produkt przemysłu włókienniczego, wytwarzany z włókna.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Lewiński J., Suszek, J.H., Zawadzki J.: Tkactwo. Cz. 1. WSiP, Warszawa 1977
19.	Zrywy osnowy i wątku	Błędy tkackie, obniżające jakość tkaniny. Możliwe do wyeliminowania poprzez odpowiedni nadzór w trakcie procesu produkcyjnego.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: Szosland J.: Podstawy budowy i technologii tkanin. WNT, Warszawa 1972

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.